

V jihozápadním cípu českobudějovického okresu leží osada Radostice s goticko-renesanční selskou usedlostí č. 1, zapsanou ve státním seznamu kulturních památek.

Za socialismu, kdy se památky zařazovaly do kategorií, to byla památka I. kategorie. Radostice patří pod obec Kamenný Újezd (v okrese jsou ještě jedny Radostice u Ledenic.)

V Radosticích, v okolí i ve stručných turistických průvodcích se má za to, že usedlost č. 1 bývala ve středověku

členitá. Sýpka stála podle plánu z roku 1827 samostatně. Později byla spojena s obytnou částí a tím zakryla východní štít zdobený renesančními sgrafity. Sgrafitová výzdoba má shodné znaky s výzdobou fasád z 16. století domů v Č. Budějovicích a Č. Krumlově.

Nejstarší část usedlosti je asi trakt v dolním (jižním) dvoře z období pozdní gotiky. Dnes vypadá jako samostatný dům, který opticky by mohl být součástí nějaké tvrze. Gotická je i zděná brána u cesty do Opalic.

Průčelí usedlosti je mladšího data se znaky klasicismu. Jsou na něm letopočty 1853,

tického původu, vedoucí dnes do zahrady. Možná tam byl přímý vjezd z humen ke stodole nebo tam byl nezachovaný gotický objekt.

Radostice měly až do poloviny minulého století jen tři selské usedlosti. Číslo 1 patřilo ke statku preláta v Č. Krumlově a č. 2 a 3 Rožmberkům, Eggenberkům a naposled Schwarzenberkům.

Po roce 1900 je tam evidováno 11 domů, v roce 1970 již jen 6. V roce 1890 žilo v osadě 67 lidí, což byl rekordní stav. Při posledním sčítání obyvatel v roce 1990 bylo v Radosticích jen 13 lidí. Je to zapadlý okraj okresu, kam nejezdí ani autobus.

tvrz. Soused starousedlík má akvarel od výtvarníka Hally z Č. Budějovic z roku 1956, kde je tvrz zachycena. Ale na tomto akvarelu to není tak zřetelné. To, co vypadá jako tvrz, je patrně vysoká stodola, která se zřítla v 70. letech.

Podle J. Záhony, který zkoumal pozemkové knihy českokrumlovské prelatury uložené v Okresním archívu v Č. Krumlově, nebylo č. 1 původně tvrz, ale velký a bohatý dvorec s pozemky přes 23 hektarů. Majitel Šebastián Hlásek platil již v roce 1625 velké daně.

Rod Hlásků (Šebastián, Vojtěch 2x, Jan, Josef, Růžena, což byli majitelé, a děti Tomáš, Šimon, Marián, Lukáš, Vít, Vavřinec) je na usedlosti prokazatelně až do roku 1834.

Usedlost má dva dvory, horní a dolní, oddělené renesanční sýpkou s průjezdem. Stavební historie usedlosti je

1886 a 1898. Také zvonička pochází z těchto let (zvon tam dnes není). Pod obytnou částí jsou rozsáhlé sklepy klenuté valenými lunetovými klenbami.

Úplně nejstarší část usedlosti se podle starousedlíků zřítla v 70. letech. Byla to vysoká špičatá, zřejmě gotická (podobně jako v Opalicích) stodola. Stála na dolním dvoře ve frontě s pozdně gotickým obytným traktem. Byly tam zajímavé původní trámy, ve kterých byly vytesány jakési kapličky.

Kapličky v trámech nesloužily patrně jako kapličky, ale dával se do nich nějaký zdroj světla při večerních pracích ve stodole. Památkáři tenkrát jednu kapličku z trámu vyřezali a odvezli do Č. Budějovic.

V usedlosti jsou stále původní kamenné portály, dveře a kované doplňky z období pozdní gotiky. Nejasné je, kam vedla druhá brána go-

Odlehlost tohoto regionu, a také to, že tudy nevede žádná silnice I. a II. třídy, způsobily, že se zachovalo nebyvalé množství gotických a renesančních selských stavení. Zděných a ve své době honosných. V jiných regionech se vypracovali (finančně) hospodáři selských usedlostí ke zděným objektům až v 18. a 19. století.

Lze usuzovat, že Radostice a sousední Opalice byly bohaté. Tomu odpovídá také to, že přes tyto vsi vedla důležitá cesta z Č. Budějovic do Zlaté Koruny. Dokonce po ní šel i Jan Žižka s vojskem.

V Opalicích je dub, dnes torzo, který Žižku "pamatuje". Za Radosticemi ve směru na Štětkvě je u cesty rybník, kde je velký balvan s vytesaným křížkem. Prý tam odpovídal Jan Žižka, když táhl na Zlatou Korunu.

Text a kresba
Jan SCHINKO

STŘEDA 15. DUBNA 1998

Gotický skanzen selských stavení zůstal v Radosticích